

ЗА ЕДНА ИСТОРИЯ С БЛАГОПОЛУЧЕН КРАЙ

МЯСТО: Централна Стара планина, под вр. Кръстците
ВРЕМЕТО: Късна есен и началото на зимата
ГЕРОИТЕ: Непредпазливи софийски туристи, отрядът на ПСС в Карлово с подкрепата на съседните отряди в Сопот, Калофер, Пловдив и Казанлък. Във финалната фаза и с помощта на Гражданска защита в Пловдив

За всички, които познават района на Централна Стара планина и са се движили по траверса в. Амбарица – в. Саръкая, сигурно не е тайна, че това е най-алпийската част на планината, където хубавото време е като игра на “Руска рулетка”, населените места са твърде далече, а пътищата до тях са на практика каменисти “кози пътеки”, по които се движат с трудност само пешаходци и планински коне. Телефоните и радиовръзките са силно затруднени, поради пресечения терен и да осъществяваш такива си е направо луд късмет. Ето защо, получавайки сигнала за паднал от “Кръстците” човек, на езика на отряда това означава само едно – “Големи неприятности”.

Излишно е да казвам, че при един малък отряд като нашия вероятността всички спасители да са на лице при нужда е твърде “оптимистична”, тъй като те са най-обикновени човешки същества, борещи се ежедневно с живота за собственото си оцеляване, впрочем както всички хора на труда в нашата страна. Сигурно в тогавашния ден, обаче късметът на пострадалите е бил силно на тяхна страна, защото буквално в рамките на един час успяхме да организираме челна група от трима души, в това число и лекар /д-р Котларов/. Целта ни беше максимално бързо да достигнем до пострадалите, тъй като информацията за тяхното състояние беше доста оскъдна. Докато ние с бързо темпо се изнасяхме към района на нещастиято, колегите в града трескаво организираха тила на акцията, а именно намиране

на максимален брой полезни хора, товарни коне за багажа на групата и носилката, нужната храна и продоволствие, което повярвайте съвсем не е лека задача, особено когато се касае за дълга и трудна техническа акция.

Челната група успя да се качи почти по светло на х. “Левски”, където ни чакаше едно момче от компанията на пострадалите. По думите му успяхме да си съставим картина на ситуацията, а тя бе следната:

Група от трима души - две момчета и едно момиче, добре екипирани /въже, пикели и котки/ се движи по заснежен траверс в посока от в. Амбарица към в. Саръкая в свръзка. Времето е слънчево, но ветровито. Успешно изкачват в. Голям Купен и Кръстците и незначайно защо, достигайки до Костенурката, решават, че сложният пасаж е преминал, и се развързват. Спирайки да се полюбуват на красивата панорама, момичето, неосигурено, прави погрешна стъпка и пада, прелитайки през десет метров скален праг и оттам се свлича 200-300м. по снежен кулоар, като се спира в основата му.

Според сведенията на едно от момчетата, пострадалото момиче е имало временна дезориентация и се е оплаквала от силни болки в гръбначния стълб. Имайки предвид сериозността на описаната травма и предполагайки и други усложнения, като вероятност за наличие и на вътрешни травми и опасността от последваща хипотермия решихме, че няма време да се изчаква основната група спасители. Сглобихме набързо в базата старата, изпитана носилка “Касин”, на която пригोधихме една дъска за твърда подложка, имайки предвид информацията за получените травми на момичето. Водени от момчето, с вече включени челници потеглихме към мястото на нещастиято.

Опитвахме се да подържаме постоянна връзка с хижата и основната група, но за голямо

съжаление тук изкочи старият проблем за ПСС - липсата на качествени и сигурни радиостанции по места, където в голяма степен все още са на въоръжение радиостанциите "Виноград". Освен че са тежки непрекъснато ни тормозеше пръщенето им и невъзможността да се води нормален разговор, което ни караше често да спираме, за да можем да отговорим на запитванията на колегите. Ето защо в един момент ги изключихме и се концентрирахме върху това, което беше важно в момента. Около 23 ч., след преодоляване на денивацията от около 2000 м., достигнахме до пострадалото момиче. За пореден път се убедихме, колко е полезно да имаш в редиците си лекар планински спасител. След бърз, но обстоен преглед на място, лекарят установи, че момичето, въпреки жестокото падане, може би благодарение на името си Вяра е извадило невероятен късмет. Движеше ръцете и краката си и нямаше признаци за вътрешни травми. Беше опакована в спален чувал, така че опасността от хипотермия на този етап бе предотвратена. След извършване на внимателна имобилизация на пострадалата, започнахме транспортирането ѝ към х. "Левски". Междувременно от х. "Добрила" се бяха притекли на помощ на пострадалата още двама нейни приятели. Задачата

ни се улесни значително, когато, достигайки до местността "Топалица", ни пресрещна другата част от спасителите с два коня. Успяхме да натоварим раниците си и излишния багаж на конете и някъде към 1ч. през нощта се добрахме до хижата. На другата сутрин, вече с възстановени сили и подпомогнати от колеги планински спасители от съседни отряди, продължихме транспорта към Карлово. Тяхната помощ бе навременна и неоценима. Междувременно в града нещата се бяха задействали и на общинско ниво, и макар и късно, за да помогнат, бе задействан и екип на Гражданска защита от Пловдив.

В крайна сметка акцията приключи успешно най-вече за пострадалата Вяра, която след направените обстойни прегледи се оказа само със силни натъртвания и активиране на стара травма.

За спасителите от отряда и за колегите от съседните отряди на Карлово и този път остана удовлетворението, че отново се справиха с тежка ситуация. Справиха се на фона на все по-комерсиализацията се живот в държавата и на все по-отдалечаващото се от хората значение на думичките чест, дълг, морални ценности и цена на човешки живот.

Петър Манолов

